

Zmarł Frank Piasecki

#Lotnictwo cywilne #Lotnictwo wojskowe #Przemysł zbrojeniowy 12 lutego 2008

W wieku 88 lat w Filadelfii zmarł Frank Piasecki, syn polskich emigrantów i konstruktor śmigłowców z tandemowymi wirnikami. Drugi, po Igorze Sikorskim, twórca amerykańskich helikopterów.

W 1986 Frank Piasecki otrzymał od Ronalda Regana Narodowy Medal Technologii za cał

Frank Piasecki urodził się w 1919 w Lansdowne. Jeszcze w czasie studiów technicznych, założył z kilkoma kolegami niewielkie przedsiębiorstwo, PV-Engineering Forum, którego celem było tworzenie konstrukcji lotniczych.

Już w 1943, zaledwie dwa lata po pionierskim locie śmigłowca Igora Sikorskiego, pilotował swojego PV-2, drugi helikopter w USA. Rok później skonstruował pierwszy na świecie śmigłowiec z dwoma wirnikami - XHRP-1 Dog Ship. W 1946 jego spółka zmieniła nazwę na Piasecki Helikopter Co., rozpoczynając produkcję 300 egzemplarzy modeli HRP i HUP dla - odpowiednio - 10 i 4 pasażerów. Największym sukcesem okazał się jednak model H-21 Shawnee, nazwany przez żołnierzy latającym bananem.

Pionierska konstrukcja Franka Piaseckiego, PV-2, w pierwszym locie, 11 kwietnia 1943 /

H-21 z 1425-konnym silnikiem i dwoma wirnikami o średnicy 13,4 m mógł przewozić (w późniejszych wersjach) 22 żołnierzy lub 12 rannych. Powstał w 1953 na zamówienie US Air Force jako śmigłowiec arktyczny. Stał się jednak maszyną uniwersalną i pierwszym helikopterem wykorzystywanym do manewru pionowego na polu walki. H-21 był bowiem podstawowym wiroplątem transportowym wojsk francuskich w Algierii, gdzie zastosowano na masową skalę taktyczne desanty śmigłowcowe. Później taką samą metodę zastosowali Amerykanie w Wietnamie.

Jednocześnie Piasecki tworzył 40 miejscowy YH-16, największy w tym okresie śmigłowiec świata. Jednak problemy z silnikami i transmisją spowodowały, że w powietrze wzbiły się tylko dwa prototypy. Okazało się jednak, że doświadczenia zdobyte w czasie ich budowy, stały się bazą dla projektowania CH-46 Sea King i CH-47 Chinook, budowanego do dzisiaj przez Boeinga. Koncern ten przejął bowiem w 1960 Vertol Aircraft Corporation, która była kolejną nazwą firmy Piaseckiego (od 1956).

Prototyp XHRP-1. Pierwszy śmigłowiec z dwoma wirnikami na świecie powstał na zamów

Sam konstruktor nie chciał pracować pod obcym szyldem i założył Piasecki Aircraft Co.(PiAC), przedsiębiorstwo zajmujące się tworzeniem eksperymentalnych konstrukcji pionowego startu i lądowania. Wśród kilkunastu pionierskich maszyn (sam Piasecki opatentował 25 rozwiązań, stosowanych powszechnie z lotnictwem), na uwagę

zasługują śmigłowce z dodatkowym śmigłem pchającym. Piasecki 16H-1 Pathfinder, który odbył pierwszy lot w 1962, osiągnął dzięki temu prędkość 370 km/h. Zresztą badania nad takim układem napędowym trwały niemal do śmierci konstruktora. Na zlecenie US Navy PiAC zajęło się przebudowaniem Sikorsky SH-60B. Dodano śmigło pchające (nadaje ono również kierunek lotu) i skrzydła od samolotu dyspozycyjnego. Program rozpoczął się w 2000, a 29 czerwca ubiegłego roku rozpoczęły się próby w locie.

Frank Piasecki nie był obojętny wobec Polski. Nie przez przypadek PiAC stał się przedstawicielem handlowym PZL Świdnik, promując różne wersje W-3A Sokoła.

Piasecki Helicopters Co. wyprodukował 707 egzemplarzy H-21, w kilku odmianach. Ponad

W 1986 Frank Piasecki otrzymał od Ronalda Regana Narodowy Medal Technologii za całokształt działalności, a szczególnie za dwuwirnikowe śmigłowce, szybkie maszyny z dodatkowym śmigłem pchającym oraz przedsiębiorstwo, które - jako Boeing Vertol Co. - zatrudnia obecnie ponad 6000 osób / Zdjęcie: PiAC

Frank Piasecki urodził się w 1919 w Lansdowne. Jeszcze w czasie studiów technicznych, założył z kilkoma kolegami niewielkie przedsiębiorstwo, PV-Engineering Forum, którego celem było tworzenie konstrukcji lotniczych.

Już w 1943, zaledwie dwa lata po pionierskim locie śmigłowca Igora Sikorskiego, pilotował swojego PV-2, drugi helikopter w USA. Rok później skonstruował pierwszy na świecie śmigłowiec z dwoma wirnikami - XHRP-1 Dog Ship. W 1946 jego spółka zmieniła nazwę na Piasecki Helikopter Co., rozpoczynając produkcję 300 egzemplarzy modeli HRP i HUP dla - odpowiednio - 10 i 4 pasażerów. Największym sukcesem okazał się jednak model H-21 Shawnee, nazwany przez żołnierzy latającym bananem.

Pionierska konstrukcja Franka Piaseckiego, PV-2, w pierwszym locie, 11 kwietnia 1943 / Zdjęcie: PiAC

H-21 z 1425-konnym silnikiem i dwoma wirnikami o średnicy 13,4 m mógł przewozić (w późniejszych wersjach) 22 żołnierzy lub 12 rannych. Powstał w 1953 na zamówienie US Air Force jako śmigłowiec arktyczny. Stał się jednak maszyną uniwersalną i pierwszym helikopterem wykorzystywanym do manewru pionowego na polu walki. H-21 był bowiem podstawowym wiropłatem transportowym wojsk francuskich w Algierii, gdzie zastosowano na masową skalę taktyczne desanty śmigłowcowe. Później taką samą metodę zastosowali Amerykanie w Wietnamie.

Jednocześnie Piasecki tworzył 40 miejscowy YH-16, największy w tym okresie śmigłowiec świata. Jednak problemy z silnikami i transmisją spowodowały, że w powietrze wzbily się tylko dwa prototypy. Okazało się jednak, że doświadczenia zdobyte w czasie ich budowy, stały się bazą dla projektowania CH-46 Sea King i CH-47 Chinook, budowanego do dzisiaj przez Boeinga. Koncern ten przejął bowiem w 1960 Vertol Aircraft Corporation, która była kolejną nazwą firmy Piaseckiego (od 1956).

Prototyp XHRP-1. Pierwszy śmigłowiec z dwoma wirnikami na świecie powstał na zamówienie US Navy i US Coast Guard, które chciały mieć maszynę zdolną do ewakuacji rozbitków. To zaś wymuszało udźwig przynajmniej 810 kg, niedostępny dla ówczesnych, klasycznych konstrukcji / Zdjęcie: PiAC

Sam konstruktor nie chciał pracować pod obcym szyldem i założył Piasecki Aircraft Co.(PiAC), przedsiębiorstwo zajmujące się tworzeniem eksperymentalnych konstrukcji pionowego startu i lądowania. Wśród kilkunastu pionierskich maszyn (sam Piasecki

opatentował 25 rozwiązań, stosowanych powszechnie z lotnictwie), na uwagę zasługują śmigłowce z dodatkowym śmigłem pchającym. Piasecki 16H-1 Pathfinder, który odbył pierwszy lot w 1962, osiągnął dzięki temu prędkość 370 km/h. Zresztą badania nad takim układem napędowym trwały niemal do śmierci konstruktora. Na zlecenie US Navy PiAC zajęło się przebudowaniem Sikorsky SH-60B. Dodano śmigło pchające (nadaje ono również kierunek lotu) i skrzydła od samolotu dyspozycyjnego. Program rozpoczął się w 2000, a 29 czerwca ubiegłego roku rozpoczęły się próby w locie.

Frank Piasecki nie był obojętny wobec Polski. Nie przez przypadek PiAC stał się przedstawicielem handlowym PZL Świdnik, promując różne wersje W-3A Sokoła.

Piasecki Helicopters Co. wyprodukował 707 egzemplarzy H-21, w kilku odmianach. Ponad 150 sprzedano za granicę, m.in. do Francji, RFN (na zdjęciu wersja C dla wojsk lądowych), Japonii i Szwecji

X-49A Speedhawk - ostatni projekt, przy którym brał udział Frank Piasecki. Firmę prawdopodobnie przejmie jeden z jego synów / Zdjęcie: PiAC

© Wszelkie prawa
zastrzeżone, 2007-2026
Altair
Agencja Lotnicza Sp. z o. o